

פרוטוקול מס' 44

מישיבת ועדת הכנסת ביום שלישי,
כ"ד בתמוז תש"ז (3.7.1956)
בשעה 8.30

נ ו כ ח ד:

חברי הוועדה:

- ב. א ז נ י ה - היו"ר
- ע. איכילוב
- ש. ג בה
- א. י. ג ר י נ ב ר ג (סגן יו"ר הכנסת)
- ט. ח. ח' ביפט
- ש. יו נ י צ' מן
- ט. יו ס פ ט ל
- א. כהן
- ד. ליבטיץ
- מ. ג ו ר ו ק
- ג. ג י ר - ר פ א ל ק ס (סגן יו"ר הכנסת)
- י. נ י צ נ י
- ש. ט ו ר ש
- א. ת ל מ י

מוזמנים:

- מ. רוזטי / מזכיר הכנסת.
- א. צידון - סגן מזכיר הכנסת.

ח ט ר ד:

- י. בדר
- מ. וילנר
- י. כסה
- ד. נצר
- ג'. מועדי
- א. עבאס

עמ' 8 - 2

א. ועדת הפרושים טדר-היום:

" 8 - 3

ב. תקנון הכנסת - פרק י" - פדיונים בכנסת

א. ועדת הפרושים:

היו"ר ב. אזניה: עברתי על החומר הנוגע לוועדת הפרושים בכנסת השנייה, וראיתי שלא הודענו על הרכבה בכנסת. אבל אני מציע שנמסור הודעה בכנסת.

אני מציע את ההרכב הבא של ועדת הפרושים: יו"ר הכנסת י. שפרינצק, יו"ר ועדת הכנסת ב. אזניה, ח"כ ב. לוקר, י. בדר, ש. בנה, ז. ורהפטיג, נ. ניר, ח. רובין, י. הררי, ק. כהנא

ש. בנה: אני מניח שרשימה זו שקרא בפנינו היו"ר הורכבה לאחר שבא בדברים עם הספיעת השונות.

היו"ר ב. אזניה: נכון. אני מציע שנבחר בח"כ לוקר כיו"ר הוועדה.

א. תלמי: רשימה זו כוללת כמה מסגני היו"ר. בהתחשב בעובדה שהם עלולים להופיע בפני ועדה זו כ"נאשמים" כביכול, האם רצוי הדבר שהם יהיו גם חברי הוועדה?

ס. רוזשי: ועדת הפרושים באה לקבוע אם היו"ר נהג נכון בזמן הישיבה או לא. לפי התקנון פוסק היו"ר בשעת הישיבה, כמקרה שמתעוררת שאלה שאין עליה מתקנון הוראות. אם ועדת הפרושים מאשרת את הכרעתו של היו"ר נהפך הדבר לתקדים, ואם אין היא מאשרת זאת - אין זה תקדים. אין בכך ערעור על התנהגות היושב-ראש לגבי העבר, אלא קביעת נוהג לעתיד. בדרך כלל אין זה ערעור נגד הנשיאות כולה, אלא נגד היו"ר הנוגע בדבר בלבד.

א. תלמי: אם היו"ר נוהג בניגוד לתקנון - האם אין הדבר הזה נוגע לוועדת הפרושים?

נ. ניר: הוא נוגע לוועדת הפרושים.

היו"ר ב. אזניה: בכנסת הראשונה והשנייה נהגו לכלול בוועדת הפרושים נציגות מיוחדת של היו"ר והסגנים. במידת האפשר יש כאן אנשי משפט ואנשי תקנון.

א. י. גרינברג: אני מבקש להודיע שסיעתי החליטה שנציגה בוועדת הפרושים יהיה הרב נורוק ולא ח"כ ורהפטיג.

היו"ר ב. אזניה: אנו מוכנים לקבל זאת.

נ. ניר: אני משאיר לעצמי את הזכות לשאול את סיעתי אם היא מסכימה לכך שאני אהיה נציגה.

ש. יוניצ'מן: האם אנחנו צריכים לקבוע את יושב-הראש של הוועדה?

היו"ר ב. אזניה: אנחנו קובעים את יושב-הראש.

ש. יוניצ'מן:

חשבתי שאת יושב-הראש בוחרת הוועדה בעצמה. אבל אם ועדת הכנסת היא הבוחרת - ברצוני לאמר מלים מספר.

קשה לי להבין שמפלגה המייצגת בכנסת רק שלישי מן הבוחרים בארץ - אם כי בכנסת יש לה רוב - תקבל את כל התפקידים. מן הראוי היה, מפני שחייבים הפרלמנטריים התקינים, שיו"ר ועדת הפרושים לא יהיה חבר אותה המפלגה המייצגת את השלטון בכל גווניו במדינה.

יחד עם זאת לא נוכל להתנגד להצעה בגלל האישיות שהוצעה לתפקיד זה. אנו מכירים את ח"כ לוקר ואנו יודעים את הגינותו וישרו, ועל-כן לא נוכל להתנגד לכך שהוא יהיה יו"ר ועדת הפרושים, אם כי מטעמים מפלגתיים אנו מתנגדים לכך.

היו"ר ב. אזניה: אנו בחרנו בו מסיבה זו.

ה ר ח ל ט

חברי ועדת הפרושים יהיו:

- יו"ר הכנסת י. שפרינצק,
- יו"ר ועדת הכנסת ב. אזניה.
- חברי הכנסת ב. לוקר, י. בוד, ש. בנה,
- מ. בורוק, נ. ביר, ח. רובין,
- י. הררי, ק. כהנא.

יו"ר הוועדה יהיה ח"כ ב. לוקר.

ב. תקנון הכנסת - פרק י' - הדיונים בכנסת:

ס ע י ף 5 5 :56
=====

היו"ר ב. אזניה קורא את הסעיפים.

א. תלמי: אם הכוונה היא שכל נואם יקבל את אותו הזמן בדיון אישי, יש למחוק את המלה "כל" ולכתוב רק "לנואם".

ה ר ח ל ט

סעיפים 55 ו-56 נקבלו בנוסח המוצע והוא:

- 55. נערך הדיון על בסיס אישי:
 - א. רשאי כל חבר להודיע בכתב ליושב-ראש על רצונו להשתתף בדיון ושמו יירשם ברשימת הנואמים.
 - ב. יקבע היושב-ראש את הזמן שיקצה לנואם ואת תור הנואמים והוא רשאי לקבוע את הזמן הכולל לדיון זה ולמתוח קו.

56. חבר הממשלה המדבר בשמה רשאי לבקש את רשות הדיבור בכל שלבי הדיון, גם בוויכוח סיעתי וגם בוויכוח אישי.

ס ע י ף 57 ו-58:

היור' ב. אזניה קורא את הסעיפים.

ה ו ח ל ט

סעיפים 57 ו-58 בתקבלו בנוסח המוצע והוא:

- 57. א. חבר כנסת לא ינאם בכנסת אלא אם קיבל רשות מהיושב-ראש.
- ב. חבר כנסת שקיבל רשות הדיבור ידבר מעל הדוכן. ברשות היושב-ראש ישאל חבר כנסת שאלות ועיר הערות ממקומות.
- 58. בכל סעיף העומד בסדר יומה של הכנסת יפתח הדיון ויסוכם לפי הכללים דלקמן:
 - 1. בנושא המובא על-ידי הממשלה יפתח ויסכם שר או סגן השר.
 - 2. בנושא המובא על-ידי ועדה של הכנסת - יור' הוועדה, או חבר הוועדה שהוסמך על-פדו.
 - 3. בנושא שהוחלט בכנסת לדון בו קטיכום הצעה לסדר-היום יפתח ויסוכם הדיון כדלהלן:
 - א. הועלתה ההצעה ע"י חבר-כנסת אחד ייפתח הדיון ויסוכם על-ידו או בשמו.
 - ב. הועלתה ההצעה במשותף ע"י קבוצת חברי כנסת ייפתח הדיון ויסוכם ע"י אחד המציעים.
 - ג. הועלתה ההצעה לסדר-היום בנפרד ע"י חברי כנסת מטיעות שונות תשמר הזכות לממשלה לפתוח ולסכם בדיון. לא עמדה הממשלה על זכותה זו יהיה הפותח והמסכם אחד מן המציעים לפי הסכם ביניהם ובאין הסכם - לפי החלטת היושב-ראש והסגנים.

ס ע י ף 59:

היור' ב. אזניה קורא את הסעיף.

היור' ב. אזניה:
חברי הכנסת חוטאים בענין זה ועל-כן בא הסעיף הזה.

ש. בבה:
לדעתי, יש לכתוב כאן שאסור להזכיר שיחה שהתנהלה בין חבר-כנסת לשר וכו', אלא אם היתה הסכמה לכך. אם לא נכתוב במפורש שיכולה להיות הסכמה, גם במקרה שתהיה לא יוכלו להזכיר את הדברים.

ש. הלל:
אני מציע למחוק את הסעיף כולו, כי אינני רואה סדוע נכתוב שאסור להזכיר שיחה בין חבר-כנסת אחד לששנהו, ופסתר להזכיר שיחה עם אדם פרטי, שאיננו חבר-כנסת.

ש. יוניצ'מן:
מסעמים חינוכיים יש להשאיר את הסעיף הזה כפי שהוא. היו כבר כמה מקרים בלתי-נעימים, ואם נאמר את הדברים במפורש בתקנון יידעו חברי-כנסת כיצד עליהם לנהוג.

א. תלמי:

הנוסח הזה אינו מגן על חבר-כנסת מפני ציטוט דבריו מבלי להזכיר את שמו.

ש. בבה:

סעיף זה בא להבחין בין דיון בוועדה, בין שיחה פרטית לבין הופעה בכנסת. הסעיף הזה בא להגן על חבר-כנסת, שלא יזכירו את דעתו שהביע בוועדה או בשיחה פרטית, בשעת נאום בכנסת.

ס. יוספטל:

אנחנו מגינים על חבר-הכנסת בפני הזכרת דבריו בכנסת, אבל איננו מגינים עליו מפני פרסום דבריו כעתונות.

הי"ר ב. אזניה:

אנחנו נמצאים במצב רציני מאד, והוא קיים לא רק אצלנו, אלא בעולם כולו. כוונתי לכך, שהסנסציה אצל עתונאי היא בנוגע לדבר המתבטל ולא לדבר הבטל.

ס. יוספטל:

יש חברי כנסת שמוסרים את הדברים בכוונה לעתון.

ש. בבה:

ועדת הכנסת תצטרך לדון פעם בענין זה.

א. י. גרינברג:

הסעיף הזה הכיהו בבחינת אם לא יועיל הרי לא יזיק.

אשר לסנקציות - אם תהיה הפרה חמורה של התקנון יערערו על-כך בפני ועדת הכנסת.

ש. הלל:

נוסח הסעיף הזה מטאיר מקום לפירצה גדולה. אני יכול לדבר עם עתונאי והוא ימטור את דברי לחבר-כנסת אחר, ואז אינני מוגן. אנו יוצאים כאן מעמד של חברי-כנסת שאיננו מוצדק כלל וכלל. מוכרחים להשאיר את הדבר הזה לדיסקרציה פרטית. אני מציע לכתוב נוסף למה שכתוב בסעיף הזה: "כל שיחה בין אדם לחברו".

ה צ ב ע ה

הצעתו של ח"כ הלל - נדחתה.

מ. רוזטי:

גם אני מתנגד לסעיף זה, שלא ראיתי כמוהו בכל תקנון אחר.

ה ר ח ל ט

סעיף 59 נתקבל בנוסח המוצע והוא:

א. נאום מעל במת הכנסת לא יכל איזכור עמדה או דעה של חבר כנסת או של סיעה בכנסת שהושמעו על-ידם בוועדות הכנסת, אלא אם כן נוסחו הדעה או העמדה בוועדה כהצעות של אותו יחיד או של אותה סיעה למליאת הכנסת.

ב. נאום מעל במת הכנסת לא יכיל איזכור שיחה שהתנהלה בין חבר-כנסת אצאָ לשר, או בין חבר-כנסת לבין חבר-כנסת אחר.

ס ע י ף 6 0
=====

ה י ו ״ ר ב . אזניה קורא את הטעיף .

ה י ו ״ ר ב . אזניה: יש בטעיף הזה חומרה מכוונת - לא יותר מ-5 דקות.
אחרת ההודעה הופכת להיות לנאום. התוכן צריך להמסר במוקדם ליו"ר כדי שהוא לא יופתע על-ידי הנושא.

ש . י ו נ י צ ׳ מ ן : מה קורה אם חבר-הכנסת לא היה בישיבה שבה נפגוע?

ה י ו ״ ר ב . אזניה: לא כתוב כאן באיזה ישיבה הוא מוסר את ההודעה.

א . י . ג ר י נ ב ר ג : צריך להיות ברור שאין הודעה אישית גוררת אחריה הודעה נוספת.

ה י ו ״ ר ב . אזניה: אינני בטוח בכך, כי אני חושש שלא נוכל לעמוד בזה.

ע . א י כ י ל ו ב : הנוסח המוצע משיב גם לשאלה זו. נאמר כאן שרשות ההודעה תנתן בסוף הישיבה, ז.א. שאין הודעה אחרת אחרי ההודעה הזאת. אין סכנה של שרשרת הודעות לפי הנוסח הזה.

ה ר ח ל ט

סעיף 60 נתקבל בנוסח המוצע והוא:

חבר כנסת יקבל רשות להודעה אישית בסוף ישיבת הכנסת וללא יותר מחמש דקות. תוכן ההודעה יימסר בכתב במוקדם ליושב-ראש. בעל ההודעה לא יורשה לדבר אלא לתיקון אי-הבנה שנפלה בדבריו או להסרת האשמה שהושמעה.

ס ע י ף 6 1
=====

ה י ו ״ ר ב . אזניה קורא את הטעיף .

מ . ר ו ז ט י : בראה לי שכאן יש לציין את ההבדל בין המנעות ואי-השתתפות בהצבעה, כי אצלנו קיים הבדל כזה.

א . כ ה ן : לפי הנוסח הזה יוצא שאם סיעה לא השתתפה בדיון והצביעה אין היא רשאית למסור הודעה, או אם היא השתתפה בדיון ולא מצביעה גם אינה רשאית לקסלר הודעה.

נ . נ י ר : צודק ח"כ כהן, וצריך לכתוב כאן "לא השתתפה בדיון או נמנעה מהצבעה". גם מר רוזטי צודק במידה מסוימת, משום שיש פרלמנטים בעולם שבמנין הקולות מתחשבים גם בקולות הבמנעים, והם מצטרפים לרוב, אבל אין לוקחים בחשבון את קולותיהם של אלה שלא השתתפו כלל בהצבעה.

ע . א י כ י ל ו ב : אני מציע לאחד את שני סעיפי המשנה (1) ו-(2) ולכתוב: נמנעה סיעה מקריאה הראשונה והשלישית תנתן לה רשות הודעה.

ש. הלל:

הצעתִי היא שסיעה שהשתתפה בדיון, אף אם נמנעה מהצבעה, אינה רשאית למסור הודעה, כי כבר ניתנה לה ההזדמנות להביע את דעתה בשעת הדיון. אם סיעה לא השתתפה בדיון ונמנעה מהצבעה אני מסכים שתנתן לה רשות הדיבור להודעה. אבל האם לא מן הדין הוא שהודעה תנתן רק אחרי קריאה שלישית, ולא אחרי הקריאה הראשונה?

אני מציע לכתוב: בדיון על הצעת חוק - לא השתתפה סיעה בדיון ונמנעה מהצבעה - תנתן לה רשות להודעה. בדיון שלא בהצעת חוק, לא השתתפה בדיון ונמנעה מהצבעה - תנתן לה רשות הודעה.

ש. יוניצ'מן:

יש וקורה (כפי שקרה בדיון בחוק "יהב המגן") שסיעה מביעה דעה מסוימת והיא אומרת שאם השר הנוגע בדבר ישנה את דעתו, או יתקן משהו בחוק, היא תצביע בעדו, ואם לא כן היא תתנגד לו או תמנע מהצבעה. במקרה כזה יש להרשות מסירת הודעה.

ש. בבה:

התקנון לא נוצר בשביל סיעה זו או אורת או בשביל קואליציה או אופוזיציה. הקריטריון היחיד לרשות למסור הודעה הוא, אם סיעה משתתפת בהצבעה או לא. אם היא משתתפת בדיון היא יכולה לדבר לגופו של החוק. ההצבעה היא אקט מסוים והסעיף הזה בא לאפשר לו להסביר לכנסת את התנהגותו בהצבעה. חבר-הכנסת הלל טוען שאם חבר-כנסת השתתף בדיון הביע בכך את דעתו ואין מקום לתת לו רשות להודעה. לכן בא הטייג של 5 דקות. אני מציע לכתוב: לא השתתפה סיעה בהצבעה בקריאה האשונה ושלישית - תנתן לה רשות ההודעה.

מ. גורוק:

אני מרחיק-לכת וטוען שיש לתת רשות הודעה לכל חבר-כנסת בלי כל קשר להשתתפותו בהצבעה או בדיון, אם זה דיון אישי או סיעתי. אחרת, תהיה זו הגבלה של זכויות הסיעה.

הי"ר ב. אזניה:

כל העניין הזה תמוה בעיני. אם המדובר בקריאה ראשונה - העמדה יכולה להיות בעד העברה לוועדה או נגד. בקריאה השלישית מתגבשת כבר דעת הסיעה בעד ונגד החוק, ואז יש מקום להודעות, במקרה שבמנעים.

לדעתי, יש להשאיר את הסעיף בנוסח המוצע.

מ. רוזטי:

אצלנו יש שלב של קריאה שניה בוועדה, ושם רושמות לעצמן הסיעות הסתייגויות. יש וסיעה מחליטה לא להגיש הסתייגויות אם כי היא מתנגדת לחוק. במקרה כזה יש, לדעתי, לתת לה רשות הודעה, בקריאה השניה או השלישית.

א. תלמי:

לפי דעתי צודקים החברים שאומרים שבמידה שהשתתפו בדיון הובעה גם דעתם ואין מקום להודעה בוספת. ברצוני להציע את ההצעה הבאה, אם כי אינני יודעת אם יש לה אחיזה במציאות: הודיעה סיעה בראשית הדיון שתמנע מדיון והצבעה - שמורה לה זכות הודעה.

ע. איכילוב:

אני מבין שלגבי הקריאה הראשונה והשניה אפשר עוד לקבוע סייגים לגבי רשות ההודעה. אבל לא כן בקריאה השלישית, שהיא היא טיכות הדיון. אני גם חולק על הצעת המזכיר שבמקרה שסיעה אינה מגישה הסתייגויות היא רשאית למסור הודעה. גם אם מוסרים הסתייגויות מותר לבקש רשות הודעה. לא כלא הסתייגויות יש להן קשר ישיר לחוק ולא כל הסתייגות משולבת בחברתה. לדעתי לא ההשתתפות בדיון היא הקובעת, אלא ההשתתפות בהצבעה.

ט. הלל:
אני מציע לקבל את הצעתה של ח"כ תלמי ועוד תיקון
להחמרה: נמנעה סיעה מהצבעה בקריאה ראשונה ושלישית
תנתן לה רשות הודעה. אם סיעה השתתפה בדיון בקריאה ראשונה והגישה
הסתייגויות אין היא רשאית למסור הודעות.

ה צ ב ע ה

ברוב של 4 קולות נגד 3 קולות הוחלט
לשנות את סעיף 61(א).

ה ד י ט

סעיף 61 בתקבל בנוסח הבא:

א. בדיון בהצעת חוק -

(1) לא השתתפה סיעה בהצבעה או נמנעה ממנה
בקריאה ראשונה - תנתן לה רשות הודעה.

(2) לא השתתפה סיעה בהצבעה או נמנעה ממנה
בקריאה שלישית - תנתן לה רשות הודעה.

ב. לא השתתפה סיעה בהצבעה או נמנעה מהצבעה בדיון
בנושא שאיננו הצעת חוק - זכאית הסיעה למסור הודעה.

הודעת סיעה לפי סעיפי משנה א' וב' תמסר לאחר ההצבעה
על-ידי אחד מחבריה במשך 5 דקות.

ג. החליטה ועדת הכנסת על הודעות סיעות במקום ויכוח -
יימסרו ההודעות לפני ההצבעה.

הודעות לפי סעיף זה - ייקבע זמן על-ידי ועדת הכנסת.

סעיף 62 בתקבל בנוסח הבא:

הצעות לסיכום הדיון בנושא שאיננו הצעת חוק יימסרו
בכתב במוקדם ליושב-ראש.

הישיבה נבעלה בשעה 10.50

=====